

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली,
२०६५ को नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको

२०८१ साल बैशाख १ गते देखि २०८१ साल असार मसान्तसम्म सम्पादित प्रमुख
क्रियाकलापहरु

(स्वतः प्रकाशन)

नेपाल सरकार

खानेपानी मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाण्डौ

फोन नं.: -०१-४२११६९३ ईमेल: info@mows.gov.np

विषयसूची

क्र.सं नं	विवरण	पेज
१.	मन्त्रालयको परिचय	१
२.	मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार	१
३.	मन्त्रालयको संगठन संरचना, कर्मचारी संख्या एवं कार्य विवरण	१
४.	मन्त्रालय महाशाखा शाखा र जिम्मेवार अधिकारी एवं सम्बन्धित शाखा प्रमुख	१२
५.	सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने दस्तुर र अवधि	१३
६.	निवेदन उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी	१३
७.	निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी	१३
८.	सम्पादन गरेका मुख्य मुख्य कामको विवरण	१३
९.	सूचना अधिकारी, प्रवक्ता र प्रमुखको नाम र पद	१८
१०.	सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएको विवरण	१८
११.	मन्त्रालय/निकायमा परेको सूचना माग सम्बन्धी निवेदन	१८
१२.	मन्त्रालयले गरेका कार्यक्रम र सोको प्रतिवेदन	१८
१३.	मन्त्रालयको वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेका सूचनाको विवरण	१८
१४.	ऐन नियम तथा निर्देशिकाको सूची	१८
१५.	आमदानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अध्यावधिक विवरण	२०

Misra

१. मन्त्रालयको परिचय

खानेपानी मन्त्रालय संघीय तहको नीति निर्माण गर्ने क्षेत्रगत नेतृत्वदायी कार्यकारी निकाय हो। नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्.) को मिति २०७२।०९।०९ को निर्णयानुसार खानेपानी तथा सरसफाइ मन्त्रालयको स्थापना भएकोमा नेपाल सरकार (म.प.) को मिति २०७४।१२।०१ को निर्णयानुसार पुर्नगठन पछि यस मन्त्रालयको नाम खानेपानी मन्त्रालय रही खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी कार्यहरू व्यवस्थापन र नियमन गर्ने जिम्मेवारी रहेको छ। यस मन्त्रालय अन्तर्गतको खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन विभाग क्षेत्रगत नेतृत्वदायी कार्यान्वयन निकाय हो। मन्त्रालय अन्तर्गत विभागका अलावा खानेपानी तथा सरसफाइ महसुल निर्धारण आयोग, सहरी क्षेत्रमा खानेपानी तथा सरसफाइ प्रणालीहरूको निर्माण एवम् सेवा प्रवाहका लागि मेलम्ची खानेपानी विकास समिति, आयोजना कार्यान्वयन निर्देशनालय, खानेपानी व्यवस्थापन बोर्डहरू, नेपाल खानेपानी संस्थान रहेका छन्।

२. मन्त्रालयको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७४ को अनुसूचि-२ अनुसार यस मन्त्रालयको कार्य क्षेत्र देहाय बमोजिम रहेको छः-

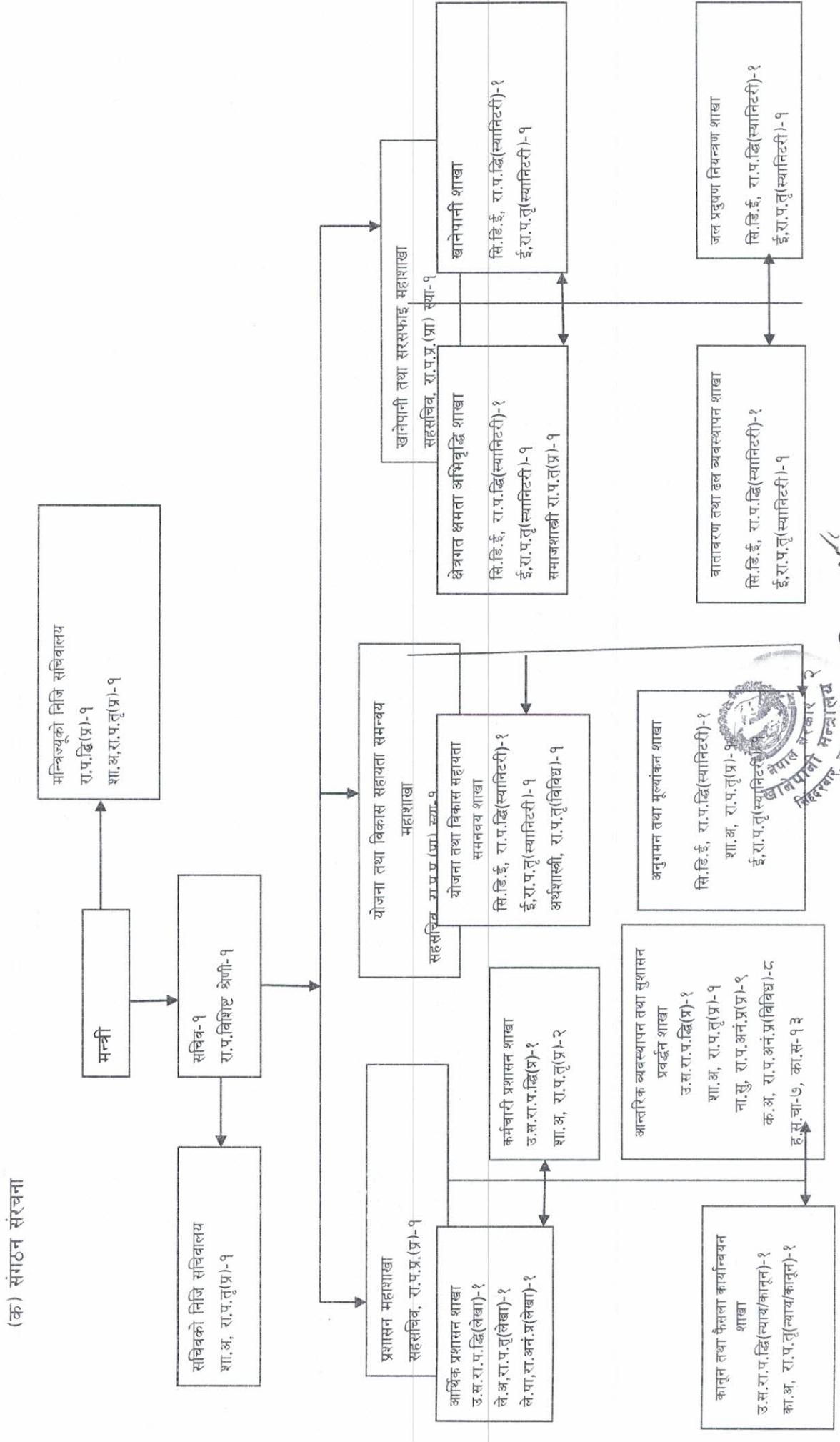
- खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड बनाउने,
- राष्ट्रियस्तरका ठूला खानेपानी आयोजना र अन्तर प्रदेश खानेपानी आयोजना,
- राष्ट्रियस्तरका प्रशोधन सहितका बृहत् ढल र अन्तर ढल प्रशोधन सहितका आयोजनाहरूको पहिचान, निर्माण र नियमन,
- मन्त्रालय सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थासंग सन्धि, सम्झौता, सम्पर्क र समन्वय,
- मन्त्रालय सम्बन्धी सार्वजनिक संस्थान, प्रतिष्ठान, कम्पनी आदिको संचालन र नियमन,
- नेपाल इन्जिनियरिङ सेवा, सिभिल इन्जिनियरिङ समूहको स्थानिटरी उपसमूहको संचालन, खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्र सम्बन्धित संवैधानिक प्रावधान, नीति, ऐन, नियमावली तथा गठन आदेशहरू, स्वीकृत मापदण्ड तथा निर्देशिकाहरू मन्त्रालयको कानूनी आधारको रूपमा रहेका छन्।

३. मन्त्रालयको संगठन संरचना, कर्मचारी संख्या एवं कार्य विवरण

१००,०००/-
१००,०००/-

खानेपानी मन्त्रालयको संघाठन संरचना

(क) कर्मचारी संख्या

सि.नं.	पदको नाम	श्रेणी	सेवा	समुह	उपसमुह	कूल दरवन्दी
१	सचिव	रा.प विशिष्ट	इन्जिनियरिंग			१
२	सहसचिव	रा.प.प्र	प्रशासन			१
३	सहसचिव	रा.प.प्र	इन्जिनियरिंग	सिभिल	स्थानिटरी	२
४	उपसचिव	रा.प.द्वि	प्रशासन	सा.प्र		३
५	उपसचिव	रा.प.द्वि	प्रशासन	लेखा		१
६	उपसचिव कानून	रा.प.द्वि	न्याय	कानून		१
७	सिनियर डिमिजन इन्जिनियर	रा.प.द्वि	इन्जिनियरिंग	सिभिल	स्थानिटरी	६
८	शाखा अधिकृत	रा.प.तृ.	प्रशासन	सा.प्र.		६
९	लेखा अधिकृत	रा.प.तृ.	प्रशासन	लेखा		१
१०	कानून अधिकृत	रा.प.तृ.	न्याय	कानून		१
११	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिंग	सिभिल	स्थानिटरी	६
१२	समाजशास्त्री	रा.प.तृ.	विविध			१
१३	अर्थशास्त्री	रा.प.तृ.	विविध			१
१४	नायव सुव्वा	रा.प.अनं.प्र.	प्रशासन	सा.प्र.		९
१५	लेखापाल	रा.प.अनं.प्र.	प्रशासन	लेखा		१
१६	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं.प्र.	विविध	विविध		८
१७	ह.स.चा.	श्रेणी विहिन				७
१८	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन				१३
जम्मा दरवन्दी						६९

(ख) कार्य विवरण

१. प्रशासन महाशाखा

- मन्त्रालय र अन्तर्गतिका निकायहरूको आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन तथा स्वीकृत दरबन्दी निजामती किताबखानामा दर्ता सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतिका कार्यालयहरूमा रिक्त रहेका पदपूर्तिका लागि माग गर्ने र छनौट भई आएका कर्मचारीहरूलाई नियुक्ति, बढुवा तथा प्रदस्थापन सम्बन्धी,

J. M. S. M. S.

- कर्मचारीहरुको विवरण, दरवन्दी, हाजिरी, गयल, विदा रेकर्ड र व्यक्तिगत अभिलेख तथा विभागीय कारबाही सम्बन्धी,
- वैदेशिक छात्रवृत्ति र अध्ययन/भ्रमण/तालिम/गोष्टी/सेमिनारका लागि उम्मेदवार मनोनयन तथा अध्ययन वा तालिममा जाने र फर्कने व्यक्तिहरुको विवरण सम्बन्धी,
- मन्त्रालयले सम्पन्न गर्नुपर्ने बढुवा समितिको सचिवालय सम्बन्धी,
- कर्मचारीहरुको आन्तरिक खटन पाटन, आन्तरिक व्यवस्थापन तथा मन्त्रालयका लागि आवश्यक परिवहन एवं संचार संयन्त्रको व्यवस्थापन सम्बन्धी,
- मन्त्रालयका लागि आवश्यक सवारी साधन, मेशिनरी औजार तथा जिन्सी सामानहरुको खरिद व्यवस्थापन, जिन्सी निरीक्षण तथा लिलाम बिक्रि, मन्त्रालयको सुरक्षा तथा सरसफाई प्रबन्धको व्यवस्था सम्बन्धी,
- कर्मचारी बैठक र सोको निर्णय कार्यान्वयन एवं अनुगमन, मन्त्रालय र अन्तरगत निकायमा कार्यरत कर्मचारी र राष्ट्र सेवकको सम्पत्ति विवरण सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुले सम्पादन गर्ने कार्यहरुका सम्बन्धमा आइपर्ने विभिन्न गुनासो व्यवस्थापन, उजुरीको छानविन तथा संसदीय निगरानी निकायबाट प्राप्त सुझाव व्यवस्थापन सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका विकास आयोजना तथा कार्यक्रमको तर्जुमा, वार्षिक बजेट तयारी, अछितयारी बाँडफाँड, बजेट संशोधन र रकमान्तरमा सहयोग सम्बन्धी,
- विनियोजन, धरौटी र राजधानी विवरण अद्यावधिक तथा वैदेशिक सहयोगमा सञ्चालित आयोजनाहरुको सोधभर्ना सम्बन्धी,
- स्वीकृत विनियोजन बमोजिम बजेट खर्चको केन्द्रीय लेखा तथा मातहत निकायको आर्थिक प्रशासन कार्यको अनुगमन सम्बन्धी,
- लेखा परीक्षण तथा बेरुजु अभिलेख र बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी,
- ऐन, नियम, गठन आदेश, विनियम, कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्डको मस्यौदा तयारी एवं परिमार्जन तथा नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गरिने सूचना सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायलाई कानुनी राय परामर्श, लिखित जवाफ एवं प्रतिउत्तर तथा मुद्राको प्रतिरक्षा र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयसँग सम्बन्ध सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायबाट गरिने वार्ता, सम्झौता आदिमा सहभागितामा, वार्ताका बुँदा तयारी एवं सम्झौताको मस्यौदा सम्बन्धी,
- मानव अधिकार सम्बन्धी साथै अदालतबाट भएका फैसला तथा निर्देशनात्मक आदेशको अभिलेख एवं कार्यान्वयन सम्बन्धी।

Om Prakash

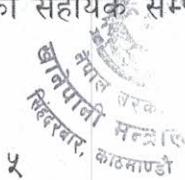
क) कर्मचारी प्रशासन शाखा

- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन सम्बन्धी,
- स्वीकृत दरबन्दी निजामती किताबखानामा दर्ता सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा रिक्त रहेका पदपूर्तिका लागि माग गर्ने र छनौट भई आएका कर्मचारीहरूलाई नियुक्ति, बढुवा तथा पदस्थापन सम्बन्धी,
- कर्मचारीहरूको विवरण, दरबन्दी, हाजिरी, गयल, विदा रेकर्ड र व्यक्तिगत अभिलेख सम्बन्धी,
- विभागीय कारवाही सम्बन्धी,
- निमित्त, कायम मुकायम, काज सम्बन्धी,
- वैदेशिक छात्रवृत्ती र अध्ययन/भ्रमण/तालिम/गोष्ठी/सेमिनारका लागि उम्मेदवार मनोनयन सम्बन्धी,
- अध्ययन वा तालिममा जाने र फर्कने व्यक्तिहरूको विवरण सम्बन्धी,
- सम्बद्धता निर्धारण सम्बन्धी,
- मन्त्रालयले सम्पन्न गर्नुपर्ने बढुवा समितिको सचिवालय सम्बन्धी।

ख) आन्तरिक व्यवस्थापन तथा सुशासन प्रवर्द्धन शाखा

- कर्मचारीहरूको आन्तरिक खटन-पाटन र आन्तरिक व्यवस्थापन सम्बन्धी,
- मन्त्रालयका लागि आवश्यक परिवहन एवं संचार संयन्त्रको व्यवस्थापन सम्बन्धी,
- मन्त्रालयका लागि आवश्यक सवारी साधन, मेशिनरी औजार तथा जिन्सी सामानहरूको खरिद, भण्डारण, आपूर्ति, मर्मत, सम्भार, जिन्सी निरीक्षण तथा लिलाम विक्रिको व्यवस्था सम्बन्धी,
- मन्त्रालयको सुरक्षा तथा सरसफाइ प्रबन्ध सम्बन्धी,
- कर्मचारी बैठक र सोको निर्णय कार्यान्वयन एवं अनुगमन सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तरगत निकायमा कार्यरत कर्मचारी र राष्ट्र सेवकको सम्पत्ति विवरण सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूले सम्पादन गर्ने कार्यहरूका सम्बन्धमा आइपर्ने विभिन्न गुनासो व्यवस्थापन, उजुरीको छानविन तथा संसदीय निगरानी निकायबाट प्राप्त सुझाव व्यवस्थापन सम्बन्धी,
- अखितयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको सहायक सम्पर्क विन्दु भई कार्य गर्ने सम्बन्धी।

ग) आर्थिक प्रशासन शाखा

PM, 2075/05/20

- मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायको वार्षिक बजेट तयारी, संशोधन र रकमान्तर सम्बन्धी,
- मन्त्रालय अन्तर्गतका विकास आयोजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा सहयोग सम्बन्धी,
- वैदेशिक सहयोगमा सञ्चालित आयोजनाहरूको सोधभर्ना सम्बन्धी,
- अद्यतयारी बॉडफाँड सम्बन्धी,
- स्वीकृत विनियोजन बमोजिम बजेट खर्चको केन्द्रीय लेखा सम्बन्धी,
- विनियोजन, धरौटी र राजधका विवरण अद्यावधिक सम्बन्धी,
- लेखा परीक्षण सम्बन्धी,
- मातहत निकायको आर्थिक प्रशासन कार्यको अनुगमन सम्बन्धी,
- बेरुजु अभिलेख र बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी,
- आर्थिक प्रशासन शाखासँग सम्बन्धित कार्यको प्रगति विवरण सम्बन्धी,

घ) कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा

- ऐन, नियम, गठन आदेश, विनियम, कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्डको मस्यौदा तयारी एवं परिमार्जन सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायलाई दिने कानुनी राय परामर्श सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायका तर्फबाट दिने लिखित जवाफ एवं प्रतिउत्तर सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायको मुद्राको प्रतिरक्षा सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायबाट गरिने वार्ता, समझौता आदिमा सहभागितामा, वार्ताका बुँदा तयारी एवं समझौताको मस्यौदा सम्बन्धी,
- नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गरिने सूचना सम्बन्धी,
- मानव अधिकार सम्बन्धी,
- मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकाय पक्ष विपक्ष हुने वा भएको मुद्रामा सम्बन्धित अड्डा अदालतमा दिइने उजूरी वा प्रतिवाद वा लिखित जवाफ वा पुनरावेदनको लिखित तयारी र महान्यायधिवक्ताको कार्यालयसँग समन्वय सम्बन्धी,
- अदालतबाट भएका फैसला तथा निर्देशनात्मक आदेशको अभिलेख एवं कार्यान्वयन सम्बन्धी।

२ योजना तथा विकास सहायता समन्वय महाशाखा

- मन्त्रालय र अन्तर्गतका विभिन्न विकास आयोजनाहरूको तर्जुमा, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने र तत् सम्बन्धमा अन्तर्गतका निकायलाई समन्वय गर्ने/गराउने,

लिखेका र
मन्त्रालय
निवारक
काउन्सिल
काउन्सिल

१०/२०२४

- नियमित रूपमा मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुबाट संचालित विकास आयोजनाहरुको समीक्षा बैठकको आयोजना गर्ने/गराउने,
- सम्बन्धित महाशाखाको परामर्श समेत लिई मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरुको दक्षता अभिवृद्धि गर्ने खालका कार्यक्रमहरुको योजना तर्जुमा गर्ने /गराउने।
- दातृसंस्थाहरुको सहयोगबाट संचालन गरिने आयोजनाहरुको तर्जुमा कार्यमा वैदेशिक सहयोग सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- सहयोग सम्बन्धी नीतिगत अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण, परिचालन, समन्वय र व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अन्तर्गतका विभिन्न विकास आयोजना, परियोजना तथा निकायहरुको वार्षिक योजना, कार्यक्रम, बजेट सिलिड, बजेट तर्जुमा एवम् स्वीकृती सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अन्तर्गतका वैदेशिक सहयोगमा संचालित विकास आयोजनाहरुको अनुगमन, मूल्यांकन तथा प्रगति समीक्षा गर्ने,
- सामाजिक समावेशिकरण तथा गैरसरकारी संस्था सम्बन्धी नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन पक्षको अनुगमन गर्ने।

क) योजना तथा विकास सहायता समन्वय

- सम्बन्धित महाशाखाहरुसँग परामर्श लिई अन्तर्गतका आयोजना/कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी नीति निर्धारण गर्न पेश गर्ने,
- सम्बन्धित महाशाखाहरुको समेत सहयोग लिई मन्त्रालय, अन्तर्गतका विभाग, निकायहरुबाट संचालन गरिने कार्यक्रमहरुको लागि सम्बन्धित विभाग, निकायहरुबाट विवरण लिई कार्यक्रम तर्जुमा तथा बजेट प्रक्षेपण गर्ने,
- अर्थ मन्त्रालय र राष्ट्रिय योजना आयोगसँग सम्पर्क राखी आयोजनाहरु स्वीकृत गर्ने/गराउने सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- राष्ट्रिय योजना आयोगबाट स्वीकृत आयोजनाहरुको विनियोजित बजेटको आधारमा सम्बन्धित विभाग, निकाय तथा केन्द्रीय आयोजनाहरुको वार्षिक कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने, गराउने र सम्बन्धित महाशाखाहरुलाई जानकारी गराउने,
- विनियोजित बजेट अनुसार स्वीकृत भएका कार्यक्रम संशोधन सम्बन्धमा सम्बन्धित महाशाखाको राय लिई संशोधन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित विभिन्न विकास कार्यक्रम बीच समन्वय राखी कार्यक्रमहरु दोहोरोपन हुन नदिई उपलब्ध साधनका^१ समुचित उपयोगमा सधाउ पुन्याउने,

Min. und

- मन्त्रालय अन्तर्गत संचालन हुने कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको लागि आवश्यक जनशक्ति प्रक्षेपण एवं तिनिको दक्षता अभिवृद्धि गर्ने सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने प्रशासन महाशाखालाई सहयोग गर्ने,
- अन्तर्गतिका विभिन्न विकास आयोजना, परियोजना तथा निकायहरूको वार्षिक योजना, कार्यक्रम, बजेट सिलिङ, बजेट तर्जुमा एवं स्वीकृत गराउने सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- योजना, कार्यक्रम तथा बजेट स्वीकृती सम्बन्धमा विभिन्न निकायहरू सँग समन्वय गर्ने,
- अन्तरगतका विकास आयोजनाहरू सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा निर्णयानुसार निर्देशन दिने सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- मन्त्रालय र अन्तर्गत स्वदेशी तथा विदेशी लगानी प्रबर्द्धन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अन्तर्गत वैदेशिक सहयोग नीति सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- वैदेशिक सहयोगबाट संचालन हुने आयोजनाहरूका सम्बन्धमा भएका सम्झौतापत्र तथा अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्ने,
- सहयोगका लागि विकास साझेदारको पहिचान गर्ने,
- सहयोगको परिचालन, समन्वय र व्यवस्थापन गर्ने,
- सहयोग सम्बन्धी नीतिगत अध्ययन, अनुसन्धान र विश्लेषण गर्ने,
- सहयोग अन्तर्गत संचालन हुने सबै कार्यक्रम तथा आयोजना तर्जुमा सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी कार्यमा संलग्न वैदेशिक सहयोगबाट संचालन भएका आयोजनाहरूको समिटिगत विवरण अद्यावधिक गराई राख्ने,
- विकास साझेदारहरूसँग समन्वय सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- सहयोग सम्बन्धमा अध्ययन, अनुसन्धान र विश्लेषण गर्ने,
- अन्तर्गतिका निकायहरूको वैदेशिक सहयोग सम्बन्धमा आईपर्ने अन्य कार्य गर्ने,
- अन्तर्गतिका विभिन्न आयोजनामा कार्यरत विदेशी परामर्शदाताको प्रवेशाज्ञा (VISA) सिफारिस सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी कार्यमा संलग्न अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था तथा राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।

ख) अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा

- मन्त्रालयका सम्बन्धित महाशाखाहरूको समिति सहयोग लिई मन्त्रालय र अन्तर्गतिका आयोजनाहरूको प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने अद्यावधिक राख्ने र आवधिक रूपमा समीक्षा गर्ने,

- अन्तर्गत संचालित आयोजनाको कार्यान्वयन सम्बन्धी नियमित अनुगमन एवं मूल्याङ्कन गर्ने र कार्यान्वयन पक्षमा देखा परेका समस्याहरुको समाधानार्थ मन्त्रालय स्तरीय विकास समस्या समाधान समितिको बैठकमा पेश गर्ने र सम्बन्धित महाशाखाहरुलाई जानकारी गराउने,
- सम्बन्धित महाशाखाहरुको समेत सहयोग लिई मन्त्रालय अन्तर्गतका आयोजनाहरुको नियमित रूपमा अनुगमन गरी आयोजनाहरुको यथार्थ स्थितिको जानकारी मन्त्रालयलाई उपलब्ध गराउने,
- सम्बन्धित महाशाखाहरुको समेत सहयोग लिई मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिको बैठकको आयोजना गर्ने र आयोजनाहरुको प्रगति सम्बन्धमा मूल्याङ्कन पेश गर्ने,
- राष्ट्रिय विकास समस्या समाधान समिति र राष्ट्रिय योजना आयोगको केन्द्रीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन महाशाखाबाट कारबाही गर्नुपर्ने मन्त्रालय सम्बन्धी विषयमा आवश्यक कार्य गर्ने,
- राष्ट्रिय योजना आयोगको केन्द्रीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन महाशाखाबाट समय-समयमा निर्धारण गरिने अन्य कार्य सम्पादन गर्ने,
- सम्बन्धित महाशाखाहरु अन्तर्गतका निकायहरुबाट प्रत्येक वर्ष भए गरेका मूख्य-मूख्य कार्यहरुको प्रगति विवरण पुस्तिका तयार गरी आर्थिक वर्ष समाप्ति पछि प्रकाशन गर्ने,
- आयोजनाहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सूचकहरु तयार गरी सोको आधारमा आयोजनाहरुको नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अन्तर्गतबाट संचालित विभिन्न विकास आयोजनाहरुको आवधिक समीक्षा सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने,
- सामाजिक समावेशिकरण तथा गैरसरकारी संस्था सम्बन्धी नीति तर्जुमा तथा सोको कार्यान्वयन पक्षको अनुगमन गर्ने,
- अन्तरगतका निकायहरुसंग सम्बन्धित आवधिक एवं वार्षिक योजना सम्बन्धी लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, मूल्यांकन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- अन्तरगतका गैर सरकारी संस्थाहरुको Focal Person को रूपमा कार्य गरी समन्वय गर्ने,
- राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाका प्रस्तावहरु अध्ययन गरी रायसाथ निर्णयका लागि पेश गर्ने कार्य गर्ने।

३ खानेपानी तथा सरसफाई महाशाखा

- खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको समष्टीगत विकास, विस्तार र सम्बद्धनका लागि नीति, रणनीति तथा कार्यनीति तर्जुमा सम्बन्धी,
- नीति, रणनीति तथा कार्यनीतिको कार्यान्वयनको सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा नियमन सम्बन्धी,

१०/२०२४

- खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रमा संलग्न सरकारी, गैरसरकारी र निजी संस्था तथा निकायहरुबीच समन्वय सम्बन्धी,
- खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रसँग सम्बन्धित प्राविधिक, आर्थिक, सामाजिक तथा वातावरणीय विषयहरुमा परामर्श सम्बन्धी,
- संघ स्तरमा गठित वा गठन हुने सबै प्रकारका खानेपानी तथा सरसफाइको क्षेत्रसँग सम्बन्धित समन्वय समितिको सचिवालय,
- खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रमा संलग्न विकास साझेदार बीच समन्वय र सामन्जस्य सम्बन्धी,
- खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धमा मन्त्रालयमा पेश हुने विषयमा राय तथा परामर्श सम्बन्धी,
- खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रको दीर्घकालिन योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन सम्बन्धी,
- जल प्रदुषण रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी नीति, रणनीति, कार्यनीति एवं योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनको सुपरीवेक्षण, अनुगमन तथा नियमन सम्बन्धी,
- संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन, प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण (IEE) तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) सम्बन्धी,
- वातावरणीय प्रभावको अनुगमन एवं परीक्षण गरी प्रतिकूल प्रभावलाई न्यूनिकरण गर्न उपयुक्त प्रविधिको पहिचान, अनुसन्धान, अध्ययन र प्रयोग गर्न गराउन कार्यान्वयन निकायहरुलाई मार्गनिर्देशन गर्ने ।

(क) खानेपानी शाखा:

- खानेपानी आवश्यकताको परिपूर्ति गर्न राष्ट्रियस्तरमा योजनावदू रूपमा अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी,
- कार्यान्वयन निकाय र कार्यक्रमहरु बीच केन्द्रीय स्तरमा गर्नुपर्ने समन्वय सम्बन्धी,
- आयोजनाहरुको सेवाको वर्गीकरण गरी स्तर, प्रकृति, प्रविधि अनुसारको विभिन्न खानेपानी आयोजनाहरुको कार्यान्वयन प्रकृया निर्धारण गर्न तर्जुमा एवं पुनरावलोकन गर्नुपर्ने मार्गदर्शन सम्बन्धी,
- सरकारी, गैरसरकारी तथा नीजि क्षेत्रबाट संचालित सहरी तथा ग्रामिण खानेपानी आयोजनाहरुबाट लाभान्वित जनसंख्या, भएका उपलब्धिहरु, उपलब्ध सेवास्तर तथा अन्य (गुणस्तर तथा परिणाम) व्यवस्थापकीय सूचनाहरुको संकलन, विश्लेषण तथा पृष्ठपोषण सम्बन्धी,
- सरकारी तथा निजी क्षेत्रबाट संचालित खानेपानी आयोजना कार्यान्वयन गर्न उपलब्ध गराउने सहयोग सम्बन्धी,

१०/२०८/२०८ ✓

- दिपक्षीय तथा बहुपक्षीय अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाहरुलाई खानेपानी कार्यक्रमहरु तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने उपलब्ध गराउनुपर्ने प्राविधिक सहयोग सम्बन्धी।

(ख) जल प्रदुषण नियन्त्रण शाखा

- जल प्रदुषणसँग सम्बन्धित कानून, नीति तथा मापदण्डहरुको तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन, परीक्षण तथा नियमनसम्बन्धी,
- जल प्रदुषण सूचक तथा जल प्रदुषण गुणस्तर सम्बन्धी,
- नदी तथा ताल तलैयाको प्रदुषण सम्बन्धी,
- उद्योगहरुबाट हुने जल प्रदुषण सम्बन्धी,
- मानव मलमुत्रजन्य फोहोर (Faecal Sludge) सम्बन्धी,
- उद्योगहरुबाट निस्किएका फोहोर नियमन सम्बन्धी,
- जल प्रदुषण नियन्त्रणका लागि संस्थागत क्षमता विकास सम्बन्धी।

(ग) वातावरण तथा ढल व्यवस्थापन शाखा

- खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पुनःस्थापना सम्बन्धी,
- विकास साझेदारहरुको सहयोगबाट सञ्चालन हुने विपद् व्यवस्थापन र खानेपानी तथा सरसफाइ क्लस्टर र अन्य क्लस्टरसँग समन्वय सम्बन्धी,
- शहरी तथा ग्रामिण क्षेत्रहरुमा वर्षाती तथा ग्राहस्थ ढल निकास (सडक सतहको ढल वाहेक) व्यवस्थापन तथा वातावरणीय सरसफाइ आयोजनाहरुबाट लाभान्वित जनसंख्या, भएका उपलब्धीहरु र उपलब्ध सेवाको स्तर (गुणात्मक तथा परिमाणात्मक) तथा अन्य व्यवस्थापकीय सूचनाहरुको संकलन, विश्लेषण तथा प्राप्त परिणामको पृष्ठपोषण सम्बन्धी,
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित समिक्षस वातावरणीय अध्ययन, प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण (IEE) तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) सम्बन्धी।

(घ) क्षेत्रगत क्षमता अभिवृद्धि शाखा

- क्षेत्रगत समन्वय कायम गरी दक्ष, प्रभावकारी र जवाफदेही खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रको विकास सम्बन्धी,
- मन्त्रालय सम्बन्धित विभिन्न निकायहरुसँग समन्वय सम्बन्धी,
- संचालन तथा सेवा प्रदायक (Utility Operators) हरुको मापदण्ड निर्धारण एवं अनुगमन सम्बन्धी,
- प्रदेश, स्थानीय तह र विकास साझेदारसँग समन्वय एवं सहकार्य सम्बन्धी,

Minewc

- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय अनुभव, अध्ययन, ज्ञान तथा सीपहरु आदान प्रदान सम्बन्धी,
- प्रदेश तथा स्थानीय तहमा कार्यरत जनशक्तिको खानेपानी एवं सरसफाइ क्षेत्रमा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी,
- गैरसरकारी तथा निजि क्षेत्रको लगानी आकर्षित गर्ने सम्बन्धी,
- मन्त्रालयसँग सम्बन्धित क्षेत्रको विकासका लागि मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन अवधारणा तयारी सम्बन्धी,
- राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाका प्रस्तावहरु सम्बन्धी।

४. मन्त्रालय महाशाखा शाखा र जिम्मेवार अधिकारी एवं सम्बन्धित शाखा प्रमुख

खानेपानी मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र भित्र समाहित गरिएको विभिन्न क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने मन्त्रालयमा देहाय बमोजिमका शाखा महाशाखाहरूको व्यवस्था गरिएको छ । सो अनुसार मन्त्रालयका महाशाखा तथा शाखाहरूबाट सम्पादन गर्नुपर्ने गरी निर्दिष्ट गरिएको कार्यविवरण बुँदा नं. ३ मा उल्लेख गरिसकिएको छ ।

खानेपानी मन्त्रालयमा कार्यरत कर्मचारी विवरण

सि.नं.	कर्मचारीको नाम थर	पद
श्रीमान् सचिवज्यूको सचिवालय		
	सुरेश आचार्य	सचिव
१. प्रशासन महाशाखा		
	रामबाबु पुरी	सहसचिव
कर्मचारी प्रशासन शाखा		
	चिरञ्जीवी तिम्सना	उपसचिव
आन्तरिक व्यवस्थापन तथा सुशासन प्रवर्द्धन शाखा		
	टेकनाथ दहाल	उपसचिव
आर्थिक प्रशासन शाखा		
	रमेश घिमिरे	उपसचिव (लेखा)
कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा		
	राजाराम दाहाल	उपसचिव (कानून)
२. योजना तथा विकास सहायता समन्वय महाशाखा		
	मीना श्रेष्ठ	सहसचिव (प्रा.)

Om Shanti

योजना तथा विकास सहायता समन्वय शाखा

मधु तिमिलिसना

सि.डि.ई.

अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा

रामबन्धु शर्मा

उपसचिव

३. खानेपानी तथा सरसफाई महाशाखा

माधव प्रसाद अधिकारी

सहसचिव (प्रा.)

खानेपानी शाखा

१२ सन्जु लामिछाने

सि.डि.ई.

झेवणगत क्षमता अभिवृद्धि शाखा

१३ प्रभात श्रेष्ठ

सि.डि.ई.

५. सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने दस्तुर र अवधि

६(१) सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने दस्तुर

सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली २०६५ को नियम ४ बमोजिम र अन्य विशेष कानूनले तोके बमोजिमको दस्तुर ।

६(२) सेवा प्राप्त गर्ने लाग्ने अवधि

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ७ ले तोकेको अवधिभित्र र अन्य विशेष कानूनले अवधि तोकेकोमा सोही बमोजिम ।

६. निवेदन उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

प्राप्त उजुरीहरु सम्बन्धित अधिकारीले हेरी सम्बन्धित महाशाखा र शाखामा आवश्यक कारवाहीको लागि पठाइने र शाखा प्रमुखवाट कारवाही प्रक्रिया अगाडी बढाइने ।

७. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

सचिव श्री सुरेश आचार्य

८. सम्पादन गरेका मुख्य मुख्य कामको विवरण

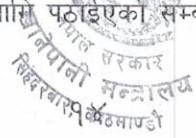
❖ कर्मचारी प्रशासन शाखा

- आ.व. २०८१/८२ को अस्थायी दरवन्दी स्वीकृत गर्ने प्रक्रियाको लागि समिति गठन गरिएको ।
- खानेपानी मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायको O&M सर्वेक्षण स्वीकृतिका लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पठाइएको ।

Minister /
[Signature]

- आ.व. २०७९/८० को व्यवस्थापन परिक्षणको स्वमूल्याङ्कन गरी संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पठाइएको ।
- इन्जिनियर र सब-इन्जिनियरको बहुवानियुक्ति गरिएको ।
- ❖ आन्तरिक व्यवस्थापन तथा सुशासन प्रवर्द्धन शाखा
- ❖ आ.व. २०७९/०८० को जिन्सी सामानहरूको निरीक्षण कार्य सम्पन्न गरी जिन्सी निरिक्षणको प्रतिवेदन अनुसार लिलामी गर्नुपर्ने जिन्सी सामानहरूको लिलाम गरिएको ।
- ❖ हेलो सरकारबाट प्राप्त गुनासो सम्बोधनको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाएको संख्या -१५ वटा ।
- ❖ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम मन्त्रालयले सम्पादन गरेका कार्यक्रमहरूको विवरण स्वतः प्रकाशन गर्ने व्यवस्था गरेको ।
- ❖ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली बमोजिम माग भएका (५वटा) निवेदकहरूलाई नियमानुसार सूचना उपलब्ध गराइएको ।
- ❖ अखितयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग टझालबाट राय प्रतिक्रिया र छानविनको लागि प्राप्त ६ वटा उजुरीहरूको छानविन समिति गठन भई प्रतिवेदन श्री अखितयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा सङ्कलै प्रतिवेदन सहितका कागजातहरू पठाइएको ।
- ❖ कर्मचारीहरूको आन्तरिक खटनपटनको कार्य गरेको ।
- ❖ कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा
- ❖ काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड वाट माग भएको विदेशी चाईनिज पर्यटकको Visa को म्याद थप सम्बन्धी राय प्रदान गरेको ।
- ❖ यस मन्त्रालय अन्तर्गतका निकायहरूले प्रचलित कानूनमा शंसोधन गर्नु पर्ने भए लेखि पठाउन भनी पत्राचार गरेको ।
- ❖ महशुल निर्धारण आयोगका अध्यक्षले कार्यालयको काम वाहेको काममा अध्ययन /अध्यायपन गराउन दिएको निवेदनका सम्बन्धमा राय प्रदान गरिएको ।
- ❖ मेलम्ची खानेपानी विकास समितिको कर्मचारी सेवा शर्त सम्बन्धी विषयमा प्रारम्भिक मस्यौदा पठाउन पत्राचार गरिएको ।
- ❖ PID वाट प्राप्त कोरियन नागरिकको भिसा म्याद थपमा राय प्रदान गरिएको ।
- ❖ मेलम्ची खानेपानी विकास समितिका करारका कर्मचारीहरूको सुविधाका सम्बन्धमा राय प्रदान गरिएको ।
- ❖ खानेपानी नियमावली २०८० को मस्यौदामा कानून न्यायाय तथा संसदीय मामिला र अर्थ मन्त्रालयमा रायको लागि मिति २०८१/०२/०२ मा पठाउन टिप्पणी तयार गरि पठाईएको ।
- ❖ प्रत्यायोजित विधायन उपलब्ध गराउन यस मन्त्रालयका विभिन्न निकायमा पत्राचार भएको ।
- ❖ मेलम्ची हेड वक्स सार्ने सम्बन्ध ठेक्का वन्द गर्ने सम्बन्धमा राय प्रदान गरिएको ।
- ❖ काठमाण्डौ उपत्यमा खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड नियमावली २०८०को मस्यौदा कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रलय र अर्थ मन्त्रालयमा रायको लागि पठाईएको सम्बन्धमा ।

२०८१/०२/०२
राम निर्मल

- ❖ रिट नं ०८०-WO-२५०४ निवेदक नारायण गिरीले यस मन्त्रालयलाई विपक्षी बनाई दायर भएको मुद्दाको लिखित जफाफ पठाईएको सम्बन्धमा ।
- ❖ विभिन्न आयोजनाहरूको वातावरण अध्ययन प्रतिवेदनको कार्य क्षेत्र स्विकृत सम्बन्धमा राय प्रदान गरिएको ।
- ❖ मेलम्ची खानेपानी विकास समिति अन्तर्गतको आयोजनाको स्थानिय सब कन्ट्राक्टरको भुक्तानी दिने सम्बन्धमा कानूनी दिविधा भई महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा कानूनी रायको लागि सङ्कल फायल पठाईएको ।
- ❖ संक्षिप्त वातावरण अध्ययन प्रतिवेदनका सम्बन्धमा राय प्रदान गरिएको ।
- ❖ मेलम्ची खानेपानी विकास समिति कर्मचारीका सेवा शर्त सम्बन्धी नियमावलीको मस्यौदा तयार गरी समिति समक्ष पेश गरेको ।
- ❖ काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन वोर्डवाट प्राप्त मास्टर लिस्ट स्विकृतमा राय प्रदान गरिएको ।

- ❖ खानेपानी सेवा तथा सरसफाई सेवा तथा महशुल निर्धारण आयोगका पदाधिकारीहरूको पारिश्रमिक सेवा सुविधा तथा कर्मचारी र वजेट सम्बन्धी विषयमा राय प्रदान गरिएको ।
- ❖ मेलम्ची खानेपानी विकास समितिको स्थानीय आपूर्तिकर्तालाई भुक्तानी दिने सम्बन्धी दुविधा भई कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा राय माग गरिएको ।
- ❖ आ.व.२०८०/८१ का कानून/ नीति नियम तर्जुमा गर्न वजेट विनियोजन भएकोमा कानून निर्माण गर्न कमिटि तयार भई कार्य प्रारम्भ गरेको ।
- ❖ पोखरा कोल पाटन १५ स्थित खानेपानी टंकीको संरचना निर्माण को उचाई सम्बन्धी राय प्रदान गरिएको ।
- ❖ कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयवाट प्राप्त पत्रानुसार नेपालको संविधान वमोजिम वन्न वाँकि कानूनहरू निर्माण गर्ने सम्बन्धमा पत्राचार गरिएको ।
- ❖ मेलम्ची खानेपानी सम्बन्धमा अ.दु.अ.आ. को पत्र वमोजिम छानविन समितिको प्रतिवेदनमा राय प्रदान गरिएको ।
- ❖ कोलपाटन पोखरा लगायतका सम्बन्धित निकायहरूमा सहयोग तथा सहजिकरण गरिदिने सम्बन्धमा पत्राचार गरिएको ।
- ❖ मिति २०८०/०८/०७ गते यस मन्त्रालयलाई विपक्षी बनाई दायर भएको रिट नं wo-80-0555 नं. को लिखित जवाफ तयार गरी उच्च अदालत पाटन पठाएको ।
- ❖ मिति २०८०/०८/१९ मा नेपाल खानेपानी संस्थान कर्मचारी सेवा शर्त सम्बन्धि विनियमावली २०८० को प्रस्ताव पठाउने स्वीकृत सम्बन्धमा राय पेश गरेको ।
- ❖ अनुगमन तथा मुल्यांकन शाखाको प्रगति विवरण

- ❖ मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिको बैठक सञ्चालन गरिएको तथा नियमित रूपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयमा मन्त्रालयको प्रगति विवरण तयार गरी पठाईएको ।
- ❖ मन्त्रालय अन्तर्गतका निकायबाट सञ्चालित विकास आयोजनाहरूको नियमित रूपमा अनुगमन गरी मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गरिएको ।
- ❖ लेखापरीक्षण तथा आन्तरिक नियन्त्रण समितिमा रही मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी बैठकमा सहभागि भई मन्त्रालयमा सिफारिस गरिएको ।
- ❖ राष्ट्रिय सुरक्षा परिषद्को सचिवालयमा प्रतिनिधित्व गरिएको ।

१००,८००/-

- ❖ मन्त्रालयमा गठित (IEE) प्रारम्भिक वातावरणीय मूल्याङ्कन समितिमा रही र (BES) संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन मूल्याङ्कन समितिमा रही कार्य गरिएको ।
- ❖ विनियोजन विधेयक उपर यस मन्त्रालय र अन्तर्गत विषयमा प्रतिनिधिसभा तथा राष्ट्रिय सभामा यस मन्त्रालय र अन्तर्गतिको विषयमा उठेको विषयवस्तुहरूको टिपोट गरी जवाफ तयार गरिएको ।
- ❖ आ.व २०७९/८० को यस मन्त्रालयको व्यवस्थापन परीक्षणको स्वमूल्याङ्कन गरी मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गरिएको ।
- ❖ काठमाडौं उपत्यका खानेवानी लिमिटेड (KUKL) को पदपुर्ति समितिमा प्रतिनिधित्व गरिएको ।
- ❖ खानेपानी तथा सरसफाई सेवा महसुल निर्धारण आयोगमा प्रतिनिधित्व गरिएको ।
- ❖ नेपाल नगरपालिका संघ (MUAN) मा प्रतिनिधित्व गरिएको ।
- ❖ यस मन्त्रालय उपर अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट प्राप्त उजुरी सम्बन्धमा छानविन गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको ।
- ❖ यस मन्त्रालयको दैनिक प्रगति प्रतिवेदनको लागि सामाजिक सञ्चाल (Whatsapp group) प्रयोग गरी दैनिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी पेश गरिएको ।
- ❖ **योजना तथा विकास सहायता सम्बन्ध शाखा**
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को लागि खानेपानी मन्त्रालयको नीति तथा कार्यक्रम तयार पारी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पेश गरिएको ।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट वक्तव्यको लागि यस मन्त्रालयबाट समावेश गर्नुपर्ने बुँदाहरू तयार पारी अर्थ मन्त्रालयमा पेश गरिएको ।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा संचालन गरिने खानेपानी योजना तथा कार्यक्रमहरू तयार पारी LMBIS मा प्रविष्टि गरी यस मन्त्रालय र अन्तर्गतिका निकायहरूको बजेट तर्जुमा गरिएको ।
- ❖ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट संचालन हुने आयोजना/कार्यक्रमहरू सहितको रातो किताब (आ.व. २०८१/८२) तयार पारी प्रकाशन गरिएको ।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजना सहितको माइलस्टोन तयार पारिएको ।
- ❖ मन्त्रालय मातहातका विभिन्न कार्यालय तथा आयोजनाहरूबाट कार्यक्रम संशोधन, श्रोतान्तर र रकमान्तरका लागि पेश भएका फाइलहरू मन्त्रालयबाट आवश्यक निर्णय गराई कार्यक्रम संशोधन, श्रोतान्तर र रकमान्तरको लागि अर्थ मन्त्रालयमा अनुरोध गरी पठाइएको ।
- ❖ विभिन्न खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी आयोजनाहरूमा कार्यरत विदेशी परामर्शदाताहरूको प्रवेशाज्ञा (VISA) सिफारिस सम्बन्धी कार्य गरएको ।
- ❖ नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजनको प्रगति मासिक रूपमा अद्यावधिक गरिएको ।
- ❖ आर्थिक सर्वेक्षण २०८०/८१ को लागि यस मन्त्रालयको चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को फागुन मसान्त सम्मको अध्यावधिक विवरण तयार पारी अर्थ मन्त्रालयमा पठाइएको ।
- ❖ **खानेपानी तथा सरसफाई महाशाखा**

PM, MUL

❖ क्र.स	विवरण	सम्बन्धित शाखा	कैफियत
१.	वैशाख महिनामा भएको तेस्रो लगानी सम्मेलनको लागि क्षेत्रगत focal point को रूपमा कार्यहरु गरिएको।	खानेपानी शाखा/ क्षेत्रगत क्षमता अभिवृद्धि शाखा	
२.	काठमाडौं उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापनमा विद्यमान संरचनाहरुको सिफारिसका लागि अन्तरमन्त्रालय उच्चस्तरीय सिफारिस समितिमा छलफल तथा मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरिएको।	खानेपानी शाखा/ क्षेत्रगत क्षमता अभिवृद्धि शाखा	
३.	खानेपानी तथा सरसफाइ नियमावलीको (मस्यौदा) अर्थ मन्त्रालयबाट सुझाव प्राप्त भई कानून मन्त्रालयमा पठाइएको र तत् पश्चात् कानून मन्त्रालयसँग संयुक्तरूपमा नियमावलीलाई अन्तिमरूप दिई हाल अर्थ मन्त्रालयमा सहमतिको लागि पुनः पठाइएको।	खानेपानी शाखा/ क्षेत्रगत क्षमता अभिवृद्धि शाखा	
४.	WASH क्षेत्रगत विकास योजना (WASH Sector Development plan, 2024-2043) को मस्यौदा तयार गरिएको।	खानेपानी शाखा/ क्षेत्रगत क्षमता अभिवृद्धि शाखा	
५.	वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसार २ वटा आयोजनाहरुको संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन (BES) र ६ वटा आयोजनाहरुको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) प्रतिवेदन स्वीकृत गरिएको। साथै, ४ वटा आयोजनाहरुको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) को कार्यसूची स्वीकृत गरिएको।	वातावरण शाखा तथा ढल व्यवस्थापन शाखा	
६.	Green Climate Fund (GCF) को लागि Country Pipeline Projects मा राख अर्थ मन्त्रालयबाट आवहान गरे बमोजिम तीन आयोजनाहरु (Ensuring water secure future through integrating climate resilience into Nepal's drinking water supply service delivery, Building climate resilient sanitation systems and services in Nepal र Sustainable Groundwater Resource Management to Ensure Water Security in Climate-Stressed Regions of Terai and Mid-hills) को Concept Note पेश गरिएको।	क्षेत्रगत क्षमता अभिवृद्धि शाखा	
७.	National Hand Hygiene Systems Workshop (2 May 2024), International Hand Hygiene Workshop (24 June 2024), Global Sanitation Summit (25 – 27 June 2024) गर्न सम्बन्ध तथा सहजीकरण गरिएको।	खानेपानी शाखा/ क्षेत्रगत क्षमता अभिवृद्धि शाखा	

संघीयता उर्जाकारी
व्यवस्थापन, काठमाडौं

९. सूचना अधिकारी, प्रवक्ता र प्रमुखको नाम र पद

प्रमुख	सचिव श्री सुरेश आचार्य
प्रवक्ता	सहसचिव श्री मीना श्रेष्ठ
सूचना अधिकारी	उपसचिव श्री टेकनाथ दहाल

१०. सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएको विवरण

मन्त्रालयका अधिकांश परिपत्र र सूचनाहरु मन्त्रालयको वेबसाईट mows.gov.np मा नियमित प्रकाशन हुने गरेको ।

११. मन्त्रालय/निकायमा परेको सूचना माग सम्बन्धी निवेदन

आ.ब. २०८०/८१ को २०८० बैशाख १ देखि असार मसान्त सम्ममा प्राप्त सूचना माग सम्बन्धी निवेदनको आधारमा ५ वटा सूचना उपलब्ध गराइएको ।

१२. मन्त्रालयले गरेका कार्यक्रम र सोको प्रतिवेदन

नियमित प्रकाशन गर्ने गरेको छ ।

१३. मन्त्रालयले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेका सूचनाको विवरण

यस मन्त्रालय अन्तर्गतका सार्वजनिक गर्न मिल्ने र नमिल्ने प्रकृतिका सूचनाहरुको वर्गीकरण गरी सो सम्बन्धी विवरण प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पठाइएको ।

१४. ऐन नियम तथा निर्देशिकाको सूची

- मेलम्ची खानेपानी विकास समिति (गठन) आदेश, २०७९
- खानेपानी तथा सरसफाई ऐन, २०७९
- नेपाल इन्जिनियरिङ सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति) नियमहरु, २०५१
- काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लिमिटेड नियमावली, २०६४ (छैठौ संशोधन सहित)
- काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लिमिटेड प्रवन्ध पत्र,
- काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड नियमावली, २०६४
- नेपाल खानेपानी संस्थान ऐन, २०४६
- काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड कर्मचारी प्रशासन विनियामावली, २०७९, २०६४
- खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड ऐन, २०६३
- हेटौडा खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०७१
- धरान खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड कर्मचारी प्रशासन विनियमावली, २०७३
- मेलम्ची खानेपानी विकास समिति गठन आदेश, २०५५

लिप्तिवारी भैलाल
लिप्तिवारी भैलाल
लिप्तिवारी भैलाल

Dineshwar

- हेटौडा खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड कर्मचारी सेवा सर्त सम्बन्धि विनियमावली, २०७१
- राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०७९ राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड कार्यान्वयन तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७९

Dinesh

१५. आमदानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धि अद्यावधिक विवरण

क्र.सं.	बजेट कोड	बजेट उपशीर्षक	बजेट (रु.)			खर्च (रु.)	खर्च प्रतिशत				
			चालु	पूँजीगत	वित्तीय	जनन्मा	चालु	पूँजीगत	वित्तीय	जनन्मा	
१	३१३००११	खानेपानी मन्त्रालय	३२८१८४९३९	९६००	०	३३७७८५.९३९	७७९४८	१५५१	२३.१४	१६.१६	
२	३१३००१०१	आयोजना काठमाडौं उपत्यका थोक खानेपानी प्रशारण	६८४००	५९४९००	०	६६३३००	६२८७४	३१७७५३	०	३८०६२७	११.९२
३	३१३००१०२	आयोजना (दोश्रा)	०	१०३९३००	०	१०३९३००	०	११६२९	०	११६२९	११.८६
४	३१३०१११	खानेपानी विभाग	७६३४४२.२३७	३२१००	०	१०६३४४२.२३७	५३१५४	६६६८	०	७९८२९	६८.८१
५	३१३०१११२	कार्यक्रम	३१८००	५१००	०	३७६००	२२६३८	५६६४	०	२७४७७	७२.८६
६	३१३०१११३	संघीय खानेपानी तथा दल व्यवस्थापन	२६३६६९४.८८	६०००	०	२५८६६४.९८	२२०८५७	५७११	०	२२५७८	७६.८२
७	३१३०१११०१	आयोजनाहरु	२६३६६९४.८८	६०००	०	२५८६६४.९८	२२०८५७	५७११	०	२२५७८	७६.८२
८	३१३०११०२	राष्ट्रिय सूचना व्यवस्थापन तथा अन्तर्राजन आयोजना	३५१००	२८००	०	३७९००	१०३७२	४६३	०	१०८२५	१६.८८
९	३१३०११०३	खानेपानी सेवा विस्तार तथा पुनर्स्थापना	२०००	४२६६००	०	४२८६००	८८५७८	८८५७८	०	२७५४७६	५४.८८

 नेपाल सरकार
 अर्थ मन्त्रालय
 २०७५/७६/८
 राष्ट्रिय सूचना
 व्यवस्थापन
 अन्तर्राजन आयोजना
 खानेपानी सेवा विस्तार
 पुनर्स्थापना
 काठमाडौं

	કાર્યક્રમ	તથા ગુપ્તસ્તર	ખાનેપાની તથા ગુપ્તસ્તર	સુધ્યાર કાર્યક્રમ	જલવાયુ અનુકૂલિત વૃહત	ખાનેપાની આયોજના	દેલ નિર્માણ તથા પ્રશોધન	કાર્યક્રમ	ખાનેપાની તથા સરસફાઈ	સહ-લગાની કાર્યક્રમ	સહી ખાનેપાની તથા	સરસફાઈ (ક્ષેત્રગત)	આયોજના	કેન્દ્રીય ખાનેપાની	આયોજના	એકિકૃત ખાનેપાની તથા	દલ વ્યવસ્થાપન	આયોજના	કોમિડ-૧૯ રેસ્પોન્સ	આયોજના	દિગો સરસફાઈ આયોજના	આયોજની સુશાસન તથા	પુર્વધાર પ્રવર્દ્ધન કાર્યક્રમ	કુલ જરૂરી
૧	૩૧૩૦૧૧૦૩	૧૦૦૦૦	૪૬૩૧૦૦	૦	૪૭૩૧૦૦	૮૮૦૯	૨૦૯૧૦૭	૦	૨૧૬૧૦૮	૮૮.૦૯	૪૫.૧૭	૪૬.૦૬												
૧૦	૩૧૩૦૧૧૦૭	૪૦૬૦૦	૨૦૪૪૬૧૦	૦	૨૦૬૫૨૧૦	૩૨૧૪૯	૧૬૮૧૮૭૪	૦	૧૮૧૪૦૨૩	૭૧.૧૮	૮૭.૧૭	૮૬.૯૯												
૧૧	૩૧૩૦૧૧૦૬	૧૨૮૦૦	૮૮૮૧૦૦	૦	૧૦૦૯૦૦	૧૦૩૧૧	૬૧૩૭૪૭	૦	૬૨૪૧૩૭	૮૧.૯૮	૬૧.૧૧	૬૧.૨૮												
૧૨	૩૧૩૦૧૧૦૭	૫૬૧૦૦	૧૧૯૮૦૦	૦	૧૨૪૮૦૦	૩૬૦૩૬	૮૨૧૦૩૮	૦	૮૬૫૦૭૩	૭૮.૧૭	૬૧.૧૬	૬૧.૪૯												
૧૩	૩૧૩૦૧૧૦૮	૧૬૭૨૦૦	૨૫૫૩૩૬૦	૦	૨૭૨૦૫૬૦	૮૦૭૧૧	૧૨૬૬૩૨૯	૦	૧૩૪૭૦૪૦	૪૮.૨૭	૪૯.૫૯	૪૧.૫૧												
૧૪	૩૧૩૦૧૧૧૩	૧૨૯૦૦	૨૧૯૦૨૩૦	૦	૨૨૦૩૧૩૦	૧૦૨૭	૧૮૬૬૨૯	૦	૧૧૦૭૧૨૪	૭૧.૮૧	૮૬.૫	૮૬.૪૬												
૧૫	૩૧૩૦૧૧૧૪	૧૧૪૦૦	૧૧૧૦૦૦	૦	૧૧૦૪૦૦	૧૦૩૧૬	૭૬૬૭૯૩	૦	૨૭૬૨૯	૧૦.૬	૩૮.૧૧	૪૧.૭૮												
૧૬	૩૧૩૦૧૧૧૭	૭૨૦૦	૩૨૨૧૦૦	૦	૩૨૧૩૦૦	૪૦૯૩	૨૨૧૪૪૧	૦	૨૩૩૬૩૩	૫૬.૮૭	૭૧.૨૬	૭૦.૯૫												
૧૭	૩૧૩૦૧૧૧૬	૨૧૦૦	૦	૨૧૦૦	૬૭૭	૦	૦	૦	૬૭૭	૩૨.૧૬		૩૨.૧૬												
૧૮	૩૧૩૦૧૧૧૭	૧૫૬૬૦૦	૨૧૭૦૦	૦	૩૭૪૩૦૦	૨૫૦૨૩	૧૧૧૧૬	૦	૧૧૬૧૯૮	૧૬.૦૨	૪૨.૨૨	૩૧.૨૬												
કુલ જરૂરી		૧૨૬૩૩૨૨૧૭૬	૧૨૧૯૩૧૦૦	૦	૧૩૪૭૬૪૨૨૧૭૬	૬૬૫૫૧૦	૭૭૮૨૫૩૫	૦	૮૪૫૮૧૨૨	૫૨.૬૧	૬૩.૮૩	૬૨.૭૮												